

HÁTTÉR ÉS KÖRNYEZET A NÉPZENÉHEZ ÉS A ZENÉHEZ

Mindenhol ritmus és formák vannak ...

Nap - Éj, Évszakok, ... Napfény - Felhős ég ...

Járás – szív – légzés – emésztés, ...

Fák – növények – állatok szerkezete, ...

A természet mintái ... a tájak látványa ...

Víz~, elemek~, növények~, élet körforgása

Nap, föld, bolygók, galaxis, ... mozgása

Az ember által folyamatosan létrehozott környezetben, tárgyakban is. Ezek szimmetrikus, aszimmetrikus, ... volta: esztétikai - egészségi tényező.

Ritmus - rendszer: rend

és ezek révén arányok.

az ember által egységesen használt idő-egységekben is.

az ember által létrehozott rendszerekben is.

az ember által létrehozott tárgyakban és dolgokban is.

az ember rajzaiban, képeiben, szobraiban, mozaikjaiban, ... alkotásaiban is.

Mindenhol hang és hangzatok vannak

a természet elemeinek, anyagainak és jelenségeinek hangjai

a természet lényeinek hangjai

a fizika szerint minden rezeg (a hang: rezgés)

a fény a látvány is (v.ö.: szinesztézia)

Az ember által folyamatosan létrehozott környezetben szintén. Ennek szabályos, szabálytalan, ... volta esztétikai - egészségi tényező.

Összhang: harmónia (görög)

Hangszerek

Levegő / Húr / Hártya / Az anyag hangja révén szólalnak meg. Többféle felosztás létezik.

Hagyomány (tradíció)

Tisztelet a természet és a hangok iránt. Együttműködés a természettel, egymással, egymásra utaltság.

A környezet és a történelem folyamán ez változik. (ritmus ☺)

Világszerte

Égi / mitikus eredet. A zene híd, kincs, tükör, korok rajza, táplálék, kivezető, katarazis, egészség-kulcs. (v.ö.: Kodály munkássága, idézetei)

A népdal a köznapi emberek érzéseit, tapasztalatait, gondolatait, vágyait önti szavakba, s hangokba. Szájhagyomány útján terjed, variálódva.

RÉTEGEK és STÍLUSOK A MAGYAR NÉPZENÉBEN / I. féle csoportosítás				ÉRDEKESSÉGEK és JELLEMZÉSI SZEMPONTOK	
Réteg	Gyermek- és játékdalok	Régi Stílus	Új stílus	Vegyes Stílus és Érdekességek	Hogyan jellemzünk egy népdalt?
Dallamvonal Dallamív	jellemző fordulatok felugró kvint	EReszkedik	KUpolás Visszatérés okán	Számos dal nem illik a Régi és Új csoportokba. Ezek a Vegyes csoport tagjai. DE több csoportosítási rendszer is létezik!	STÍLUS Forma, szerkezet és dallamvonal alapján:
Kvintváltás 5 hang = kvint	-	Kvintváltás AlulRa	Kvintváltás FelÜl	A magyar népdalkincs a Magyar Népzene Tára (MNT) kötetsorozatban és a MTA ZTI adattárában hozzáférhető.	HANGKÉSZLET A hangok felsorolása révén
Sorhossz, Szótagszám	Rövid egységek	Rövid sorok kevés szótag: 6, 8	Hosszú sorok sok szótag, töltelékszavak	Aszimmetrikus dalok: Meváltozik, vagy váltakozik az ütemmutató	HANGSOR Minden hangot egyszer tekintve + Van-e vendéghang? + Ha igen, milyen szerepben?
Ütemmutató	2 4	2 4 . 4 4 0	2 4 4 4	Jövevény / Vendég dalok: Olasz, német, szláv ... hatás	HANGTERJEDELEM A legmélyebb, s legmagasabb hang távolsága. + csúcshang
Metrikusság és Előadásmód (karakter)	metrikus „tempo giusto”	Rubato PaRlando és Tempo Giusto	Táncolható Tempo GiUsto Erőőös / gyeenge- zárással	olasz: gaillard 3-as: volta német: 3-as lengyel: 3-as; mazurka balkán: váltakozó, gyors 8-ados	A DALSOROK UTOLSÓ HANGJAI a záróhanghoz képest hol vannak, s milyen ívet írnak le?
Versszak	ütempáros nincs versszak	VeRsszak, Rím	Versszak, rím	Folklorizmus – Folklorizáció	SZÓTAGSZÁM A DALSOROKBAN azonos, vagy nem? Mennyi?
Hangkészlet Hangsor	Kevés hang 2 Bi 3 Tri 4 Tetra + 5 Penta 6 Hexa	Pentaton DóR (Anhemiton quartpentaton: félhang nélkül 5 hang: d r m s l)	7 hang: hétfokú dó-sor ión ré-sor dór mi-sor fríg szó-sor mixolíd lá-sor eol	Folklorizáció: Műdal, vagy műzene népszerű lett és elterjedt, végül népdallá vált. pl.: Petőfi, Balassi, ...	ÜTEMSZÁM A DALSOROKBAN azonos, vagy nem? Mennyi?
Dísz	-	ORnamentika Dísz, Dallamcsipke	Egyszerű, Éles és nyújtott ritmus gyakori	Folklorizmus: A népi kultúra elemei megjelennek a mű- és városi kultúrában, pl.: Hány János (népdal színpadon)	Az ÜTEMUTATÓ megváltozik? Váltakozik?
Előadók száma	egyéni / csoportos	Egyéni ének	Közös ének		RITMUS a dalsorokban egyforma, vagy nem? S van-e benne olyan ritmus, ami jellegzetes
Példák Érdekességek	Szokások költészetével kapcsolat. Jókívánság szépség- egészség- bőség- időjárás- Bajelhárítás	Ereszkedő Kvintváltó Zsoltározó Dudanóta Kánasztánc Lá-sor fi-vel	AA ⁵ A ⁵ A AA ⁵ BA ABBA ABCA AABA + Ballada: szomorú, tragikus elbeszélő költemény. Líra, Epika, Dráma elemeit egyesíti. Balladai homály fedi a ...		SZÖVEG ZENEÉLMÉNY

SAJÁT JEGYZETEK

